

Sigurnost policijskog službenika specijalističkog tima interventne jedinice policije

Šakanović, Nenad

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Metallurgy / Sveučilište u Zagrebu, Metalurški fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:115:450116>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-11**



Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Metallurgy University of Zagreb - Repository of Faculty of Metallurgy University of Zagreb](#)



SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
METALURŠKI FAKULTET

Nenad Šakanović

ZAVRŠNI RAD

Sisak, rujan 2024.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
METALURŠKI FAKULTET

Nenad Šakanović

SIGURNOST POLICIJSKOG SLUŽBENIKA SPECIJALISTIČKOG TIMA
INTERVENTNE POLICIJE

ZAVRŠNI RAD

Voditeljica: izv. prof. dr. sc. Martina Lovrenić-Jugović

Članovi Povjerenstva za ocjenu i obranu završnog rada:

1. izv. prof. dr. sc. Ivan Jandrić - predsjednik
2. izv. prof. dr. sc. Martina Lovrenić-Jugović – članica
3. prof. dr. sc. Anita Begić Hadžipašić - članica
4. prof. dr. sc. Ljerka Slokar Benić - zamjenska članica

Sisak, rujan 2024.



KLASA: 602-03/24-05/04

URBROJ: 2176-78-24-01- 154

Sisak, 17. srpnja 2024.

Temeljem točke IX. Naputka o završnom radu i završnom ispitu Pravilnika o studiranju na preddiplomskim studijima i diplomskom studiju Metalurškog fakulteta i članka 20. Statuta Metalurškog fakulteta, Fakultetsko vijeće na svojoj 10. redovitoj sjednici u akad. god. 2023./2024. od 17. srpnja 2024. godine (t. 12), a na prijedlog Povjerenstva za nastavno područje djelovanja, donosi sljedeću

ODLUKU

o odobravanju teme, imenovanju voditelja i Povjerenstva za ocjenu i obranu završnog rada

I.

Studentu sveučilišnog prijediplomskog studija *Sigurnost, zdravlje na radu i radni okoliš* u izvanrednom statusu **NENADU ŠAKANOVIĆU** (01241250880) za voditeljicu završnog rada pod naslovom "Sigurnost policijskog službenika specijalističkog tima interventne policije" ("Safety of the operators of special intervention police units") imenuje se izv. prof. dr. sc. **Martina Lovrenić-Jugović**.

II.

Studentu iz točke I. ove Odluke imenuje se Povjerenstvo za ocjenu i obranu završnog rada u sastavu:

1. izv. prof. dr. sc. Ivan Jandrić, Sveučilište u Zagrebu Metalurški fakultet – predsjednik,
2. izv. prof. dr. sc. Martina Lovrenić-Jugović – članica,
3. prof. dr. sc. Anita Begić Hadžipašić, Sveučilište u Zagrebu Metalurški fakultet – članica.

Za zamjensku članicu imenuje se prof. dr. sc. Ljerka Slokar Benić, Sveučilište u Zagrebu Metalurški fakultet.

III.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.


IV.

Protiv ove Odluke može se uložiti prigovor Fakultetskom vijeću Metalurškog fakulteta u roku 8 dana od dana primitka iste.

Dostavljeno:

- 1 x Nenad Šakanović
- 4 x voditeljica, članovi Povjerenstva
- 1 x Studentska referada
- 1 x Tajništvo
- 1 x pismohrana Fakultetskog vijeća
- 1 x pismohrana

Sveučilište u Zagrebu Metalurški fakultet
Aleja narodnih heroja 3, p.p. 1, HR - 44103 Sisak
tel.: +385(0)44 533378; 533379; 533380; 533381
faks: +385(0)44 533378
e-mail: dekanat@simet.hr; url: www.simet.unizg.hr

Vršitelj dužnosti dekana
Metalurškog fakulteta

prof. dr. sc. Nikola Mrvac

Kanović



SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
METALURŠKI FAKULTET

UNIVERSITY OF ZAGREB
FACULTY OF METALLURGY

IME: Nenad

PREZIME: Šakanović

JMBAG: 01241250880

Na temelju članka 19. stavak 2. Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu dajem sljedeću

IZJAVU O IZVORNOSTI

Izjavljujem da je moj završni / diplomski rad pod naslovom:

SIGURNOST POLICIJSKOG SLUŽBENIKA SPECIJALISTIČKOG TIMA

INTERVENTNE POLICIJE

izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristio drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

Sisak, 15.08.2024.

(vlastoručni potpis)

Izrazi koji se koriste u ovoj Izjavi, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako i na ženski i na muški rod.

Zahvaljujem se svojoj profesorici i voditeljici završnog rada izv. prof. dr. sc. Martini Lovrenić-Jugović koja je posvetila svoje vrijeme i trud da mi pomogne i usmjeri me u pisanju završnog rada.

Veliko hvala djelatnicima IJP Sisak, a naročito voditelju programa stručnog osposobljavanja i mom osobnom prijatelju Antoniju Korošecu na ustupljenim podacima i literaturi, kao i na pomoći oko stručne prakse i pri izradi završnog rada.

Posebno bih se htio zahvaliti svojoj supruzi Ana-Mariji koja mi je bila tijekom studiranja najveća podrška i nije mi dozvolila da u određenim trenucima odustanem.

SIGURNOST POLICIJSKOG SLUŽBENIKA SPECIJALISTIČKOG TIMA INTERVENTNE POLICIJE

Sigurnost obavljanja radnog zadatka svakog djelatnika od iznimne je važnosti, a provedbi sigurnog načina obavljanja radnog zadatka pomaže odrađena procjena rizika. U ovom završnom radu analizirala se sigurnost rada policijskog službenika specijalističkog tima interventne policije i provela procjena rizika za njegovo radno mjesto. Rad se sastoji od teorijskog i analitičkog dijela. U teorijskom dijelu opisan je način izrade procjene rizika, matrica po kojoj se procjena rizika provodi i načini tretiranja uočenog rizika. U analitičkom dijelu detaljnije su opisane opasnosti, štetnosti i naponi s kojima se u svom radu susreću policijski službenici specijalističkog tima interventne policije. Nakon uočenih opasnosti provedena je procjena rizika te su potom predložene mjere koje se moraju provoditi kako bi se određeni rizik spriječio ili smanjio. Detaljnije je predstavljena zaštitna osnovna i specijalna policijska oprema, taktika postupanja, rad na siguran način s osnovama rukovanja oružjem u cilju sprječavanja nesreća na radu.

Ključne riječi: policijski službenik, procjena rizika, matrica procjene rizika, analiza opasnosti, mjere zaštite

SAFETY OF OPERATORS OF SPECIAL INTERVENTION POLICE UNITS

ABSTRACT

The safety of performing the work task of each employee is extremely important, and the implementation of a safe way of performing the work task is helped by a risk assessment. In this final paper, the work safety of the police officer of the intervention police specialist team was analyzed and a risk assessment was carried out for his workplace. The paper consists of a theoretical and analytical part. The theoretical part describes the method of creating a risk assessment, the matrix by which the risk assessment is carried out and the ways of treating the perceived risk. In the analytical part, the dangers, harms and efforts faced by the police officers of the specialist intervention police team are described in more detail. After the perceived dangers, a risk assessment was carried out, and then measures were proposed that must be implemented in order to prevent or reduce a certain risk. Protective basic and special police equipment, handling tactics, working in a safe manner with the basics of handling weapons in order to prevent accidents at work are presented in more detail.

Key words: police officer, risk assessment, risk assessment matrix, hazard analysis, safety measures

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. TEORIJSKI DIO.....	3
2.1. PROVOĐENJE PROCJENE RIZIKA	3
2.2. MATRICA PROCJENE RIZIKA	5
2.3. TRETIRANJE RIZIKA	7
3. ANALITIČKI DIO	9
3.1. OPIS RADNOG MJESTA	9
3.2. PROCJENA RIZIKA POLICIJSKOG SLUŽBENIKA INTERVENTNE POLICIJE..	12
3.3. TRETIRANJE RIZIKA POLICIJSKOG SLUŽBENIKA	14
3.3.1. Osnovna policijska oprema na osobnom zaduženju	14
3.3.2. Osnovna policijska oprema na zaduženju u ustrojstvenim jedinicama MUP-a.....	16
3.3.3. Specijalna policijska oprema	21
3.3.4. Ostali načini tretiranja rizika.....	26
3.4. TAKTIKE POSTUPANJA POLICIJSKIH SLUŽBENIKA I RAD NA SIGURAN NAČIN	27
4. ZAKLJUČAK.....	30
5. LITERATURA.....	31
ŽIVOTOPIS:	33

1. UVOD

Policija je služba javne uprave kojoj je primarni cilj očuvanje javnog reda i poretka, a građanima osigurava zaštitu temeljnih ustavnih prava i sloboda kao i zaštitu drugih vrijednosti zaštićenih ustavom. Policijski službenici imaju širok spektar poslova među kojima je zaštita života, sloboda i sigurnosti svih osoba, javnog reda, mira i imovine te sprječavanje počinjenja kaznenih djela kao i traganje za počiniteljima istih. Prilikom reorganizacije Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske 2001. godine ustrojena je Interventna jedinica policije kao strateška snaga Ravnateljstva policije i taktička snaga policijskih uprava radi izvršavanja složenijih poslova iz njihovog djelokruga rada [1].

Interventna jedinica policije u Republici Hrvatskoj, kao i u drugim zemljama, predstavlja specijaliziranu jedinicu unutar policijskih snaga kojoj je osnovna namjena pružanje brze i učinkovite reakcije na izvanredne krizne situacije i incidente koji zahtijevaju višu razinu obuke i specijaliziranu opremu i taktiku. Može se još reći i da je to poluvojna taktička snaga koja na razini cijele Republike Hrvatske obavlja složene poslove poput osiguranja državne granice, sprječavanja narušenog javnog reda i mira u većem opsegu, osiguranje prijevoza novčanih sredstava, vrijednosnih pošiljki i prijevoza opasnih tvari te sudjeluje u operativno taktičkim mjerama blokade, zasjeda, racija, asistencija i privođenja. Provođenje osnovne i specijalističke obuke sastavni je dio zadaće pripadnika Interventne policije, stoga svaki policijski službenik mora posjedovati visoku razinu tjelesne pripremljenosti i situacijske efikasnosti.

S obzirom na kompleksnost posla i čestu pojavu nepredvidljivih okolnosti, kao i djelovanje unutar zakonskih okvira i propisa u skladu s načelima ljudskih prava i profesionalne etike, koje su postavljene pred službenika prilikom izvršavanja policijskih zadaća, procjena rizika na ovom radnom mjestu je neizostavni element kako bi se osigurala sigurnost djelatnika na najvišoj mogućoj razini.

Završni rad sastavljen je od više cjelina. Uvod prikazuje strukturu policije u RH, opisuje policijske poslove, ovlasti, standardne operativne postupke kao i norme i psihofizičke zahtjeve koji su postavljeni pred ovlaštenog djelatnika ministarstva unutarnjih poslova. U teorijskom dijelu opisan je način izrade procjene rizika, matrica rizika po kojoj se procjena rizika provodi i tretiranje

rizika s kojima se suočava policijski službenik specijalističkog tima interventne policije. Poslije teorijskog dijela u analitičkom dijelu detaljnije su opisani radno mjesto policijskog službenika i opasnosti, štetnosti i naponi s kojima se na tom radnom mjestu susreće. Zatim je provedena procjena rizika analiziranog radnog mjesta i prezentirana tablično. Nakon provedene procjene u nastavku cjeline predstavljena je osnovna i specijalna policijska oprema, zaštitna oprema, taktike postupanja, rad na siguran način i osnove rukovanja oružjem. U zadnjoj cjelini donesen je zaključak završnog rada.

2. TEORIJSKI DIO

2.1. PROVOĐENJE PROCJENE RIZIKA

Prema važećem Zakonu o zaštiti na radu i njegovim izmjenama i dopunama svaki poslodavac ima odgovornost i obavezu procjenjivati rizike za život i zdravlje radnika i osoba na radu u odnosu na sredstva rada, radni okoliš, tehnologiju, fizikalne štetnosti, kemikalije odnosno biološke agense koje koristi, uređenje mjesta rada, organizaciju procesa rada, jednoličnost rada, statodinamičke i psihofiziološke napore, rad s nametnutim ritmom, rad na normu, noćni rad, psihičko radno opterećenje i druge rizike koji su prisutni, radi sprječavanja ili smanjenja rizika.

Procjenom rizika utvrđuje se razina opasnosti, štetnosti i napora u smislu nastanka ozljede na radu, profesionalne bolesti, bolesti povezanih s radom te poremećaja u procesu rada koji bi mogao izazvati štetne posljedice za sigurnost i zdravlje radnika [2].

Pravilnikom o izradi procjene rizika (NN 112/14) propisani su uvjeti, način i metoda izrade procjene rizika, obvezni sadržaji obuhvaćeni procjenom i podaci na kojima se procjena rizika temelji te klasifikacija opasnosti, štetnosti i napora. Prema prilogu I. Pravilnika o izradi procjene rizika procjenjivanje se provodi u skladu s matricom procjene rizika. Postupak procjene rizika prikazan je na slici 1. Svaka procjena rizika započinje prikupljanjem podataka na mjestu rada. To uključuje poslove koji se obavljaju na mjestu rada, broj radnika koji obavljaju poslove, mjesta rada, njegovo uređenje, popis radne opreme, moguće fizikalne, kemijske i biološke štetnosti, raspored i organizaciju radnog vremena. Poslije prikupljanja podataka se analiziraju i procjenjuju prikupljeni podaci. Njima utvrđujemo mjere za uklanjanje utvrđenih opasnosti, štetnosti i napora. Utvrđene mjere provodimo sastavljajući plan koji sadrži određene rokove, ovlaštenike odgovorne za provedbu mjera i kontrolu nad provedbom mjera. Procjena rizika završava se dokumentiranjem procjene rizika koji je zapravo popis podataka na temelju kojih je izrađen prikaz postojećeg stanja. Dokument procjene opasnosti se sastavlja s Odborom za zaštitu na radu uz konzultacije i učešće radnika i njihovih predstavnika. Radnici moraju biti upućeni o ishodu svake procjene koja se odnosi na njihovo radno mjesto, kao i mjerama koje se poduzimaju u skladu s rezultatima procjene.



Slika 1. Shema postupka procjene rizika

Prikupljanje podataka na mjestu rada uključuje:

- poslove koji se obavljaju na mjestu rada,
- broj radnika koji obavljaju iste poslove,
- mjesta rada gdje se poslovi obavljaju,
- uređenje mjesta rada,
- popis radne opreme,
- popis fizikalnih, kemijskih i bioloških štetnosti,
- organizaciju rada i raspored radnog vremena.

Obvezni prilozi za procjenu rizika:

- sigurnosni podaci izvora fizikalnih štetnosti, kemikalija, bioloških agensa,
- popis radne opreme koja se koristi pri obavljanju poslova,
- popis osobne zaštitne opreme za poslove kod kojih se mora upotrebljavati,
- popis potrebnih ispitivanja,
- popis poslova s posebnim uvjetima rada.

2.2. MATRICA PROCJENE RIZIKA

Rizik se može procijeniti matricnom metodom, a provodi se prema općim kriterijima razine rizika, vjerojatnosti i posljedica. Temelji za izradu procjene rizika prikazani su na slici 1. Procjenjivanje rizika se provodi u skladu s matricom procjene rizika koja je prikazana u tablici 1. Razine rizika prepoznajemo kao mali rizik, srednji rizik i veliki rizik, a razine rizika čine vjerojatnost što je vidljivo u tablici 2 (malo vjerojatno, vjerojatno, vrlo vjerojatno) i štetnosti (malo štetno, srednje štetno i izrazito štetno) vidljive u tablici 3 [3]. Definiranje razina vjerojatnosti se odnose na mogućnost nekog događaja u radnom vijeku radnika, npr. mala vjerojatnost znači da se ne bi trebalo nešto dogoditi tijekom cijele karijere radnika, vjerojatno se može dogoditi samo nekoliko puta u karijeri, dok se vrlo vjerojatno može ponavljati više puta tijekom karijere. Štetnosti kategoriziramo po veličini posljedice. Malo štetnim smatramo ozljede i bolesti koje ne uzrokuju produženu bol, srednje štetnim smatramo ozljede i bolesti koje uzrokuju umjerenu, ali produženu bol, kao i bol koja se povremeno javlja, npr. manji prijelomi, opekline, dermatološke alergije i sl. Kod izrazito štetnih posljedica ozljede i bolesti uzrokuju tešku i stalnu bol ili smrt, npr. amputacije, kompliciraniji prijelomi, rak, opekotine drugog ili trećeg stupnja, opekotine na većem dijelu tijela i sl. Procjena rizika se primjenjuje uz kontinuirano sudjelovanje djelatnika koji obaljavaju poslove i prihvaćanje njihovih stavova i ideja [2]. Prema tablici 4 definirani su načini postupanja u slučajevima definiranja rizika prema matrici.

Tablica 1. Matrica procjene rizika [3]

Vjerojatnost	Veličina posljedica (štetnosti)		
	Malo štetno	Srednje štetno	Izrazito štetno
Malo vjerojatno	Mali rizik	Mali rizik	Srednji rizik
Vjerojatno	Mali rizik	Srednji rizik	Veliki rizik
Vrlo vjerojatno	Srednji rizik	Veliki rizik	Veliki rizik

Tablica 2. Vjerojatnosti [3]

1.	Malo vjerojatno	Ne bi se trebalo dogoditi tijekom cijele profesionalne karijere radnika.
2.	Vjerojatno	Može se dogoditi samo nekoliko puta tijekom profesionalne karijere radnika.
3.	Vrlo vjerojatno	Može se ponavljati tijekom profesionalne karijere radnika

Tablica 3. Štetnosti [3]

1.	Malo štetno	Ozljede i bolesti koje ne uzrokuju produženu bol (kao npr. male ogrebotine, iritacije oka, glavobolje itd.).
2.	Srednje štetno	Ozljede i bolesti koje uzrokuju umjerenu, ali produženu bol ili bol koja se povremeno ponavlja (kao npr. rane, manji prijelomi, opekotine drugog stupnja na ograničenom dijelu tijela, dermatološke alergije itd.).
3.	Izrazito štetno	Ozljede i bolesti koje uzrokuju tešku i stalnu bol i/ili smrt (kao npr. amputacije, komplicirani prijelomi, rak, opekotine drugog ili trećeg stupnja na velikom dijelu tijela itd.).

Tablica 4. Rizici [3]

1.	Mali rizik	Većinu malih rizika dovoljno je pratiti i o njima obavještavati radnike te održavati ili dodatno poboljšati postojeću situaciju.
2.	Srednji rizik	Na srednje rizike treba djelovati preventivno i informirati radnike, primijeniti određene mjere i redovito pratiti zdravstveno stanje radnika.
3.	Veliki rizik	Veliki rizici zahtijevaju neodgodivu primjenu mjera za smanjenje rizika ili zaustavljanje radnih procesa ako je rizik izrazito velik. Također, treba odmah upozoriti radnike na prisustvo takvih rizika i odmah kontrolirati njihovo zdravstveno stanje.

2.3. TRETIRANJE RIZIKA

Tretiranje rizika zahtijeva identificiranje mogućih rješenja za određene postupke ili događaje, procjenu tih rješenja i pripremu planova za njihovu provedbu. Opcije tretiranja rizika nam nude:

1. izbor ulaska u određeni rizik,
2. izbjegavanje nekog rizika (posla ili djelatnosti),
3. smanjivanje tog rizika (mjere zaštite i standardni operativni postupci koji nas upućuju u sigurnosno rukovanje ili djelovanje, postupanje).

Kod prepoznavanja varijanta tretiranja rizika potrebno je utvrditi uvjete koji utječu na stupanj rizika prilikom pokretanja postupka upravljanja rizicima. Tu prepoznamo različite dostupne opcije postupaka koje mogu uključivati izbjegavanje, smanjivanje i prihvaćanje rizika. Rizik se po nekima ne prenosi već dijeli jer uvijek ostaje odgovornost donositelja odluke, te istovremeno dijeljenje rizika otvara mogućnost novog rizika da druga strana nije u mogućnosti izvršavanja svojih zadataka [4].

Rizik prihvaćamo u slučaju kada je vjerojatnost i posljedica rizika uravnotežena sa zaključenim kriterijima, a ti kriteriji predstavljaju granicu onoga što bi značilo neprihvatljivo izlaganje riziku.

Smanjenjem rizika u biti smanjujemo izgledne i posljedice rizika. Izgledna je povezanost razine rizika i troška smanjenja određenih rizika na dopustivu razinu, a dopustiva razina mora biti uravnotežena s utvrđenim kriterijima rizika.

Izbjegavanje rizika je prekid aktivnosti ili rada zbog činjenice neprihvatljivog rizika koji on sadrži. U tom slučaju se trebaju izabrati neke alternative koje su prihvatljivije i zadovoljavaju postavljene ciljeve u izvršenju zadataka [5].

Svaka se procjena rizika sastoji od osnovnih karakteristika, a to su opasnosti, štetnosti i napori. Za njih se procjenjuju vjerojatnosti, posljedice i razine rizika prema matrici. Uz svaku navedenu komponentu nužno je priložiti i napomene kojima se navode mjere kojima se uklanja

odnosno smanjuje pojedini rizik. Napomene se mogu pronaći u procjenama rizika za određena radna mjesta i odnose se na objašnjenje tretiranja rizika prema vrsti gore navedenih komponenti.

Pri izboru mjera za uklanjanje ili smanjivanje rizika na radu iznimno je važno primjenjivati mjere po važnosti:

- uklanjanje opasnosti,
- zamjena opasnog neopasnim,
- kolektivne mjere zaštite,
- uporaba osobnih zaštitnih sredstava,
- organizacijske mjere i
- mjere vezane za postupanje radnika.

U nekim slučajevima u pojedinim granama potrebno je poduzeti istovremeno više mjera s ciljem postizanja najniže razine rizika.

3. ANALITIČKI DIO

3.1. OPIS RADNOG MJESTA

Policija je sustav sačinjen od pojedinaca, ljudi sa svojim obilježjima, navikama, manama i vrlinama. Kao servis svih građana Republike Hrvatske je organizirana kao služba gdje se pred svakog pojedinca u svakom trenutku postavljaju ograničenja i zahtjevi pri provedbi poslova i zadaća kojima je nekad teško udovoljiti. Svaki pripadnik je dužan ovladati znanjima i vještinama za uspješno obavljanje zadaća, dok naglasak na uspješno često bude i usko vezano kao sigurno.

Jedinica interventne policije smatra se strateškom snagom Ravnateljstva policije i taktička snaga policijske uprave za obavljanje složenijih policijskih poslova na područjima policijskih uprava kao i na području Republike Hrvatske. Namijenjena je obavljanju poslova i postupanja čije izvršenje zahtijeva angažman većeg broja policijskih službenika, jedinstvene strukture, pod jedinstvenim rukovođenjem ili posebna znanja i vještine policijskih službenika. Obavlja poslove pripreme i rješavanja talačkih situacija, otmica i drugih kriznih situacija, protuterorističke intervencije, snajperske intervencije, obavlja visoko rizična uhićenja, posebna osiguranja visokih državnih dužnosnika, zaštita određenih osoba, osiguranja javnih okupljanja i uspostavljanje javnog reda narušenog u većem obimu. Suraduje i pruža pomoć ustrojstvenim jedinicama policijske uprave; provodi specijalističku obuku; obavlja poslove počasnog postroja; provodi uporabu službenih pasa; obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom. Pripadnici interventne policije također provode osiguranje državne granice i poduzimaju propisane mjere u slučaju elementarnih nepogoda i epidemija i druge poslove sukladno Zakonu o policiji. Jedinicom rukovodi zapovjednik [6].

Djelokrug rada kao i angažiranje interventnih jedinica policije traži najvišu razinu tjelesne pripremljenosti i situacijske efikasnosti s obzirom na službene zadaće prilikom primjene tjelesne sile. Uz klasične policijske poslove propisane Zakonom o policijskim poslovima i ovlastima interventne jedinice policije, naročito članovi specijalističkih timova često djeluju i u narednim situacijama:

- osiguravanje javnih događaja, kao što su npr. sportski događaji, politički skupovi, koncerti, ali i razni prosvjedi gdje postoji mogućnost nereda u manjem ili većem obimu kao i mogućnost nasilnih incidenata,

- intervencije u slučajevima visokog rizika na kojima se može očekivati upotreba vatrenog oružja poput talačkih situacija, pljački, terorističkih napada,
- izvršenja pretresa i uhićenja u situacijama kada postoji ili očekujemo visok rizik od otpora ili nasilja prilikom izvršenja navedenih zadaća,
- protuterorističke i specijalne operacije kao odgovor na prijetnje ili stvarne terorističke aktivnosti, kao i spašavanje talaca, pregovaranje, taktičko upravljanje, protudiverzijske operacije ili osiguranje visokopozicioniranih dužnosnika.

Zbog složenosti situacija i s njima povezanim nepredviđenim okolnostima, koje se manifestiraju u situacijskim postupanjima i koje se pojavljuju prilikom izvršavanja službenih zadaća, od pripadnika interventne policije očekuje se kontinuirana opća i specijalistička tjelesna priprema, obuka iz taktika postupanja i intervencija, obuka u poznavanju, rukovanju i vještini gađanja oružjem, obuka za ronioce interventne policije kao i poznavanje sredstava i mjera zaštite policijskih službenika interventne jedinice policije na intervencijama i prilikom obavljanja policijskih poslova i promjenom policijskih ovlasti.

Policijski posao je određen Zakonom o policijskim poslovima i ovlastima, Zakonom o policiji, Pravilnikom o načinu policijskog postupanja, Pravilnikom o osposobljavanju, stručnom usavršavanju i specijalizaciji policijskih službenika, a obavlja se primjenom policijskih ovlasti [7].

Policijskom specijalističkom obukom u jedinici interventne policije Sisak, kao i na razini cijele Republike Hrvatske, a direktno pod Zapovjedništvom za intervencije, koje obuhvaća i djelovanje Specijalne jedinice policije, Antiterorističke jedinice Lučko i svih Interventnih jedinica u državi, policijski službenici se pripremaju za iznimno zahtjevne psiho-fizičke zadaće koje se očekuju u situacijama prilikom postupanja. Voditelji specijalističke obuke moraju vrlo dobro poznavati elemente integralnog treninga, koje sposobnosti i osobine znanja policijskog službenika odražuju s najprikladnijim taktikama postupanja, ali i timskim radom, jer ipak ustrojstvo interventne policije kao najmanju taktičku formaciju prepoznaje interventnu grupu (koja čini četiri čovjeka). Stoga koliko ovise o vlastitim sposobnostima, znanjima i vještinama, toliko ovise i o vlastitim kolegama i zato se njeguje ista razina izvrsnosti kod svakog člana grupe ili tima [8].

Na osiguranjima sportskih događaja su vidljivi primjeri opasnosti na radnom mjestu, prikazani na slici 2. i primjeri statodinamičkih napora prikazani na slici 3. koje policijski službenici moraju izdržati.



Slika 2. Primjer opasnosti na radnom mjestu policijskog službenika interventne policije



Slika 3. Primjer statodinamičkog napora na radnom mjestu policijskog službenika interventne policije

3.2. PROCJENA RIZIKA POLICIJSKOG SLUŽBENIKA INTERVENTNE POLICIJE

U tabličnom prikazu (tablica 4.) navedene su opasnosti, štetnosti i naponi radnog mjesta policijskog službenika interventne policije, kao i vjerojatnosti, posljedice i razine rizika za određene opasnosti, štetnosti i napore s kojima se policijski službenici susreću. Vjerojatnosti u tablici prikazane su kraticama MV (malo vjerojatno), V (vjerojatno) i VV (vrlo vjerojatno), a posljedice kraticama MŠ (malo štetno), SŠ (srednje štetno) i IŠ (izrazito štetno).

Tablica 4. Procjena rizika radnog mjesta policijskog službenika interventne policije

Vrsta Opasnosti/Štetnosti/Naponi	Vjerojatnost	Posljedica	Razina rizika
OPASNOSTI			
1.Mehaničke opasnosti			
1.3.1. prijevozna vozila; automobili, kamioni i dr.	V	IŠ	Veliki rizik
1.6. Ostale mehaničke opasnosti	V	IŠ	Veliki rizik
2. Opasnosti od padova			
2.1.1. na istoj razini	V	MŠ	Mali rizik
2.1.2. u dubinu	MV	SŠ	Mali rizik
2.2.3. s visine	MV	IŠ	Srednj rizik
2.2. pad predmeta	MV	IŠ	Srednji rizik
4. Požar i eksplozija			
4.1. eksplozivne tvari	VV	IŠ	Veliki rizik
4.2. zapaljive tvari	VV	IŠ	Veliki rizik
ŠTETNOSTI			
1.Kemijske štetnosti			
1.3. nadražljivci	VV	MŠ	Srednji rizik
1.4. zagušljivci	VV	MŠ	Srednji rizik
2.Biološke štetnosti			
2.2. zaraženi ljudi	V	SŠ	Srednji rizik
2.3. zaražene životinje	MV	SŠ	Mali rizik
2.5. opasne životinje	MV	SŠ	Mali rizik
3. Fizikalne štetnosti			
3.1. buka	V	MŠ	Mali rizik
3.1.1. kontinuirana buka	V	MŠ	Mali rizik
3.1.3. impulsna buka	MV	MŠ	Mali rizik
3.4. nepovoljni klimatski i mikroklimatski uvjeti	V	MŠ	Mali rizik
3.4.1. rad na otvorenom	VV	MŠ	Srednji rizik
3.4.2. vrući okoliš	V	MŠ	Mali rizik

3.4.4. pojačano strujanje zraka	V	MŠ	Mali rizik
3.4.5. hladan okoliš	V	MŠ	Mali rizik
3.4.6. česte promjene temperature	V	MŠ	Mali rizik
3.4.7. nepovoljni učinci umjetne ventilacije	V	MŠ	Mali rizik
3.7.1. nedovoljna osvjetljenost	MV	MŠ	Mali rizik
3.7.2. blještanje	MV	MŠ	Mali rizik

NAPORI

1. Statodinamički napori

1.1. statički: prisilan položaj tijela pri radu	V	MŠ	Mali rizik
1.1.1. stalno sjedenje	VV	MŠ	Srednji rizik
1.1.2. stalno stajanje	VV	MŠ	Srednji rizik
1.1.3. pognut položaj tijela	V	MŠ	Mali rizik
1.1.4. čučanje, klečanje	V	MŠ	Mali rizik
1.1.5. rad u skučenom prostoru	MV	MŠ	Mali rizik
1.1.6. ruke iznad glave	MV	MŠ	Mali rizik

2. Psihofiziološki napori

2.1. nepovoljan ritam rada	VV	MŠ	Srednji rizik
2.1.2. ritam uvjetovan radnim procesom	V	MŠ	Mali rizik
2.1.3. neujednačen ritam	VV	MŠ	Srednji rizik
2.1.4. poremećen bioritam	VV	SŠ	Veliki rizik
2.2.2. noćni rad	VV	MŠ	Srednji rizik
2.2.3. produljeni rad	VV	MŠ	Srednji rizik
2.3. remećenje socijalnih potreba	VV	MŠ	Srednji rizik
2.3.1. terenski rad	VV	MŠ	Srednji rizik
2.3.4. odgovornost za živote ljudi i materijalna dobra	VV	IŠ	Veliki rizik
2.4.1. rukovođenje	V	MŠ	Mali rizik
2.4.2. upravljanje prijevoznim sredstvima	VV	MŠ	Srednji rizik
2.5. visoka vjerojatnost izvanrednih događaja	VV	IŠ	Veliki rizik
2.7.3. zahtjev za visokom kvalitetom rada	VV	IŠ	Veliki rizik
2.7.6. komunikacija s osobama	VV	MŠ	Srednji rizik
2.8. maltretiranje	VV	MŠ	Srednji rizik
2.8.1. mobing	V	MŠ	Mali rizik
2.8.2. bulling	V	MŠ	Mali rizik
2.9. burnout	V	MŠ	Mali rizik

3.3. TRETIRANJE RIZIKA POLICIJSKOG SLUŽBENIKA

Pod zaštitnom opremom i zaštitnim sredstvima podrazumijeva se svaka naprava i/ili uređaj koji ima svrhu zaštite radnika, kao i svaki koncept zaštite koji se stavlja na tržište rada s osobnim zaštitnim sredstvima radi zaštite radnika pri obavljanju rada i radnih zadataka.

Uredbom o vrstama naoružanja i opreme policijskih službenika propisuje se zaštitna oprema kao i odora za policijske službenike Interventnih jedinica policije Ministarstva unutarnjih poslova. Podijeljena je na tri skupine [9]:

1. osnovna policijska oprema na osobnom zaduženju,
2. osnovna policijska oprema na zaduženju u ustrojstvenim jedinicama Ministarstva unutarnjih poslova i
3. specijalna policijska oprema.

3.3.1. Osnovna policijska oprema na osobnom zaduženju

Osnovnom policijskom opremom na osobnom zaduženju smatramo policijsku odoru, višenamjensku palicu, „Tonfa“, sredstva za vezivanje, raspršivač s nadražujućom tvari, kišna i zimska radna odjeća koja policijskom službeniku služi kao zaštita od različitih mehaničkih opasnosti i vremenskih nepogoda prilikom obavljanja poslova propisanih zakonom.

Od osnovnih zaštitnih sredstava bitno je napomenuti policijsku odjeću i zaštitne čizme kao iznimno važne iz razloga što u njima policijski službenik provodi najviše vremena, te je potrebno da budu udobni, prozračni i otporni na habanja, poderotine i izbjeljivanje. U policijsku odjeću uz standardne košulje i hlače spadaju i radni kombinezoni otporni na vatru, odnosno ograničava širenje plamena po radnom odijelu u skladu s HRN EN 340:2004 i HRN EN ISO 15025:2016 standardima. Sadrži aramidna vlakna i nema stvaranja rupa po uzorku, nema zapaljivih ili rastaljenih odlomaka, te vrijednost naknadnog gorenja, a sirovinskog sastava 93% poli-m-fenilen-izoftalamid, m-aramid, 5% poli-p-fenilen-tereftalamid, p-aramid i 2% vlakana sa stalnim antistatičkim svojstvima.

Kišna radna odjeća i vanjska podjakna i nadjakna su otporne na vjetar i kišu kao vanjske čimbenike štetnosti za policijske službenike i uz to štite i od hladnoće. Zimske jakne izrađene su prema normama HRN EN 340:2004, HRN EN 342:2005 „Zaštitna odjeća - Kompleti i odjevni predmeti za zaštitu od hladnoće“ i HRN EN 343 „Odjeća za zaštitu od kiše“.

Za zaštitnu obuću u specijalističkim timovima interventnih jedinica policije trenutno se koriste čizme „Haix Ranger GSG9-S“ (slika 4.) izrađene po CE EN 20347:2012 standardima, kožne gležnjače debljine 1,8 do 2,0 mm s prozračnom i vodonepropusnom membranom GORE TEX otporne na bakterije (vrhunska otpornost protiv krvi i tjelesnih tekućina) i s povećanom kemijskom zaštitom. Čizme su antistatične, a visinom od 18,5 cm štite gležnjeve prilikom rada u zahtjevnim uvjetima. Unutarnja tabanica je anatomski oblikovana, periva i brzo se suši. Potplat je gumeni s ulično-terenskim gazom, otporan na habanje i protuklizan, a sustav „Sun reflect“ smanjuje učinak zagrijavanja gornjeg dijela kože u izravnom izlaganju sunčevoj svjetlosti zadržavajući nogu u čizmi hladnom [10].



Slika 4. Zaštitna obuća Haix Ranger GSG9-S [10]

Još valja spomenuti zimsku kapu i zimske, te zaštitne rukavice, o kojima će biti više rečeno u poglavlju vezanom za opremu za održavanje povoljnog javnog reda i mira. Zimska je kapa napravljena od 50% vune i 50% akrilnog vlakna s 100% vunenom postavom.

3.3.2. Osnovna policijska oprema na zaduženju u ustrojstvenim jedinicama MUP-a

Zaštitna oprema na zaduženju u ustrojstvenim jedinicama se ponajviše odnosi na opremu za uspostavljanje povoljnog javnog reda i mira. To je oprema koju policijski službenik koristi prilikom osiguranja javnih i sportskih događanja gdje se očekuje okupljanje većeg broja ljudi, te postoji mogućnost ili je procijenjeno da će doći do narušavanja javnog reda i mira ili počinjenja drugih vrsta prekršaja i kaznenih djela. Zaštitni komplet je namijenjen za zaštitu interventnog policajca prema propisanim standardima u slučaju napada na interventnog policajca. Uz primarne identificirane prijetnje, odijelo ima i balističku zaštitu koja osigurava šticeenje krajnjeg korisnika od uboda nožem i šilom, pa i do razine maksimalne otpornosti protiv strijela ispaljenih iz samostrijela, što je jedinstveno na tržištu. Neke od prijetnji protiv kojih oprema štiti su udarci rukama, udarci nogama, udarci ljudskom silom upotrebom raznih predmeta (testirano na udarce željeznom cijevi promjera 3 cm, duljine 80 cm, težine cca 3 kg), bacanje kamenih kocki (granit) s 10 m, gađanje sitnijim metalnim predmetima (vijci, matice, kuglice iz praćke), bacanje staklenih boca.

Zaštitno odijelo osigurava zaštitu od gore navedenih nasilnih napada preko cijelog tijela (prednji i leđni profil), bočne dijelove, zaštitu za gornje i donje udove, kao i u području bedra. Konstrukcijsko rješenje odijela dopušta slobodno kretanje svih pokretnih dijelova tijela korisnika bez ikakvih ograničenja u rasponu temperatura od -25°C do $+50^{\circ}\text{C}$. Zaštitno odijelo je sastavljeno od nekoliko autonomnih štitnika koji daju različite stupnjeve zaštite od ručnog vatrenog oružja, ubodnih oružja kao i bilo kakvih mehaničkih udaraca [11].

Zaštitna oprema za uspostavljanje povoljnog javnog reda i mira (slika 5.) sastoji se od zaštitne kacige s viziorom i štitnikom od tekstila za stražnji dio vrata, u kompletu s kacigom još dolazi zaštitna maska za zaštitu od nadražujućih tvari. Štitnik za torzo ili zaštitni prsluk koji štiti prednji i zadnji dio trupa je u komadu te se ne razdvaja i ima balističku zaštitu razine IIA, ali primarno štiti od udaraca, na štitnik za torzo se posebnim platnenim trakama od cordure (poliamidna tkanina visoke otpornosti na trenje i toplinu) vezuju štitnici za nadlaktice, a na njihovim istim trakama štitnici za podlaktice. Za zaštitu prstiju i kostiju šake koriste se zaštitne rukavice koje na nadlanci imaju gumiranu zaštitu od udaraca, dok na dlanu ima pojačanje od tekstila koje sprječava klizanje predmeta. Za zaštitu nogu se koriste štitnici za bedra, koji se rijetko koriste jer

u mnogome ograničavaju kretanje prilikom obavljanja zadaća i štitnici za potkoljenice koji štite kosti cjevanice i zglobove koljena s prednje strane.



Slika 5. Zaštitna oprema za održavanje povoljnog javnog reda i mira [11]

Svi materijali od kojih je izrađen ovaj proizvod su u skladu sa zahtjevima zaštite protiv napada sa zapaljivim tvarima kao i protiv proboja od kemikalija, što znači da se neće zapaliti niti topiti. Odijelo zadovoljava otpornost na toplinu prema normi EN469:2005, te otpornost na neke od kemikalija poput natrijevog hidroksida, klorovodične kiseline, sumporne kiseline i benzina.

Konstrukcija odijela za ublažavanje udaraca dopušta brzo skidanje i stavljanje bez pomoći drugih osoba. Sistemi za pričvršćivanje komponenata i sama fiksacija omogućava sprečavanje odvajanje štitnika od strane napadača. Odgovarajuća veličina štitnika dodatno doprinosi razini zaštite. Cjelokupna masa odijela ne prelazi 10,5 kg što ju čini pogodnom i za višesatno, ako ne i cjelodnevno nošenje prilikom obavljanja zadaća [11].

Bitan dio zaštitne opreme je i zaštitni štit (slika 6.) koji je načinjen od polikarbonata, fleksibilan je, nije sklon lomljenju i pucanju. Rubovi su mu dodatno osigurani tvrdom gumom. Visinom od 60 i širinom od 30 centimetara osigurava zaštitu trupa policijskih službenika. Test na udarce i ubod je 147 J, dok mu je debljina 4 milimetara. Najčešće se nosi u slabijoj ruci što pri težini od samo dva kilograma ne iznosi prevelik napor policijskom službeniku kod višesatnog nošenja i korištenja.



Slika 6. Zaštitni štit opreme za održavanje povoljnog javnog reda i mira

Uz opremu za javni red i mir dolazi i višenamjenska službena palica „Tonfa“ (slika 7.) koja uz obrane i blokade služi i za napade te zadavanje udaraca. Prvotno osmišljena u Japanu u 15. stoljeću za obranu seljaka od samuraja i razbojnika zbog zabrane nošenja oružja, tonfa je bila izrađena od drveta i najčešće se radila od ručice za okretanje mlinskog kamena. Modernizirana 80-ih godina prošlog stoljeća tonfu su prvo prihvatili u uporabu u američkoj, a zatim i njemačkoj policiji da bi do 2004. godine bila sastavni dio interventnih i specijalističkih snaga Republike Hrvatske. Moderna tonfa je načinjena najčešće od polikarbonata, a postoje verzije sa stabilizatorom i bez stabilizatora za ublažavanje udarca, odnosno za smanjeno prenošenje traume na ruku policijskog službenika [12].



Slika 7. Višenamjenska službena palica „Tonfa“ [12]

Zakonska osnova za uporabu višenamjenske palice je Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, čl. 82. čl. 83. i čl. 84. gdje stoji da će policijski službenik primijeniti ovu ovlast ukoliko blaži način uporabe tjelesne snage ne ostvaruje uspjeh. Zabranjeno ju je primjenjivati prema djeci, trudnicama, starijim osobama i vidno bolesnim osobama i težim invalidima osim ako te osobe ne ugrožavaju život policijskog službenika ili druge osobe [13].

Višenamjenska palica je prilično opasno oruđe i oružje u rukama osobe koja zna s njom rukovati, pa je prilikom upotrebe sredstava prisile bitno znati i pravilne načine udaranja, kao i ciljne zone na tijelu, odnosno gdje i kada se treba udarati (slika 8.). Dijelovi višenamjenske palice su: dugi dio s vrhom dugog dijela, kratki dio s vrhom kratkog dijela i rukohvat s vrhom rukohvata „gljivom“. Najčešći dio za obranu kao i za zadavanje udaraca je dugi dio višenamjenske palice. Od hvatova prepoznavamo jednoručni i dvoručni, kao i jednoručne i dvoručne obrane od napada.

Obrane smo nazvali po smjeru napada na policijskog službenika. U literaturi se navodi šest glavnih obrana od udarca odozgo, udaraca u lijevu i desnu stranu u gornji dio tijela, udaraca u lijevu i desnu stranu u donji dio tijela i specifična je obrana od udarca nogom u kojoj se jedino s dvoručnom tehnikom policijski službenik može obraniti od aktivnog napada. Osnovni udarci su vodoravni, okomiti, dijagonalni s iskorakom te bod unatrag i udarac gljivom višenamjenske palice.

Ciljne zone su zelena, žuta i crvena. Zelena ciljna zona uzrokuje minimalnu opasnost povrede osobe, povrede su više kratkotrajne i u nju ulaze sva mišićna područja na tijelu (nadraktice, podlaktice, mišićni dio leđa, ramena, stražnjica, natkoljenice i potkoljenice), žute ciljne zone pružaju srednju opasnost od povreda, povrede mogu biti stalne, duljeg perioda ili kratkotrajne (ključna kost, prsa, donji dio trbuha, laktovi, dlanovi, koljena, stopala, trtična kost) i crvene ciljne zone pružaju veliku opasnost od povreda. Povrede su stalne ili duljeg perioda, mogu dovesti do lomova, nesvijesti, šoka ili čak i smrti (glava, vrat, pleksus, kralježnica) [10].



Slika 8. Policijski službenici interventne policije demonstriraju tehnike rukovanja višenamjenskom službenom palicom

3.3.3. Specijalna policijska oprema

U ranim civilizacijama, kao i danas, razvoj zaštitnih sredstava pratila su razvoj oružja od kojih su štitile čovjeka. U početku, za osobnu zaštitu cijelog ili dijelova tijela nezaobilazno su služili materijali iz neposredne okoline obitavališta ljudi. Tad se, primjerice, koristila obrađena i prilagođena koža ili kosti uginulih i ulovljenih životinja, zatim kamen i drvo, a potom metali. Danas, u vrijeme visokotehnoloških rješenja, osobna zaštita u načelu ima istu ulogu kao i prije. Spriječiti i/ili umanjiti mogućnost lakšeg, težeg ili smrtonosnog ozljeđivanja i dalje je imperativ u razvoju i korištenju zaštitne opreme. Različite vrste štitova su oduvijek bile fizičke barijere i prepreke koje su ljude branile od raznih ugroza.

U situacijama kada je izgledna mogućnost od izravnog ili neizravnog napada hladnim oružjem, vatrenim oružjem i raznim eksplozivnim napravama na policijske službenike radi zaštite njihovog života koristi se balistička zaštitna oprema. U balističku zaštitnu opremu ubrajamo balističku kacigu, balistički prsluk i balistički štit (jednoručni i dvoručni koji se zbog težine može kretati i na specijalno napravljenim kolicima što je prikazano na slici 9. ili ga se može nositi ručno u slučaju nepristupačnog terena, slika 10.).



Slika 9. Balistički štit na postolju s kotačima

Razina zaštite III prema NIJ 0108.01 standardu. NIJ nivo III balističkih štitova dizajniran je da osiguraju visok nivo zaštite od metaka i drugih balističkih pretnji i projektila. Ovi štitnici su napravljeni od visoko kvalitetnih materijala, kao što su kevlar, keramika i kompoziti kako bi se osigurala maksimalna zaštita. Dimenzijama od 90 cm visine i 60 cm širine dovoljno je velik da pokrije čitavo tijelo i da posluži kao zaklon. Težina im je od 18 pa do 24 kg, ovisno o razini i količini dodatne opreme koja se na njemu koristi (bljeskalice, taktičke svjetiljke, karabineri, remenje za lakše nošenje itd.). iako je namjenjen većini pištoljskih kalibara kao i standardnih

slabijih puščanih zrna provjereno zaustavlja i pruža zaštitu od puščanih zrna velike brzine kalibra do 7,62 mm.



Slika 10. Korištenje balističkog štita razine III prilikom prilaska objektu

Kratica NIJ iz svih balističkih zaštitnih sredstava označava Nacionalni institut za pravosuđe (engl. National Institute of Justice – NIJ) djeluje u okviru američkog Ministarstva pravosuđa. Riječ je o instituciji za istraživanje i standardizaciju, koja, među ostalim, znanstveno analizira kriminalne pojave te ocjenjuje sigurnosne proizvode namijenjene snagama reda i obrane. Postupci se odnose na vrstu streljiva protiv koje zaštitna oprema može zaštititi korisnika. Kako bi bili što objektivniji, stručnjaci iz NIJ-a ne provjeravaju od čega je proizvod napravljen, već samo protiv kakvog je projektila otporan. Zaštitni balistički prsluk osnova je za zaštitu i NIJ standardi odnose se primarno na njih, ali mogu se primijeniti i na drugu zaštitnu opremu poput gore navedenih taktičkih balističkih štitova, balističkih kaciga i barijera.

Razina balističke zaštite temelji se na dva primarna čimbenika. Prvi je odlika zaštitnog tijela koje jamči da ga projektil neće probiti, a druga je granica do koje zaštitno tijelo može privremeno utisnuti projektil u sebe prilikom pogotka. Balistička zaštitna oprema koja se koristi u Interventnoj

jedinici policije izrađena je i kontrolirana prema američkom standardu NIJ 0101.04 te poboljšanoj verziji 30 ispitivanja zaštitne opreme NIJ 0101.06 koju je propisao National Institute of Justice Sjedinjenih Američkih Država [14].

Policijski službenici specijalističkih timova unutar interventnih jedinica policije Ministarstva unutarnjih poslova balističku kacigu i nosač balističke ploče s balističkom pločom imaju na osobnom zaduženju, dok se balistički štiti koristi i zadužuje po potrebi.

Balistička kaciga (slika 11.) koja se koristi je Šestan-Busch BK-ACH-HC nivoa zaštite IIIA. BK-ACH-HC je balistička visoko rezana verzija ACH kacige izrađena od visokokvalitetnih aramidnih vlakna ili UHMWPE (poli etilen ultra-visoke molekularne težine). Lagana je (1280 grama), udobna i zbog nepokrivenosti uha pruža bolji sluh, te mogućnost nošenja slušalica i ostalih komunikacijskih uređaja kao i antifona za zaštitu sluha. Posebni EBSP proizvodni proces osigurava visoku razinu zaštite protiv svih vrsta fragmenata, gelera i metaka [11].



Slika 11. Balistička kaciga Šestan-Busch BK-ACH-HC [15]

Nosač balističke ploče Kroko WM-4009 s balističkom pločom nivoa zaštite IV (slika 12.) prema standardu NIJ 0101.06. Načinjen je od cordure, poliestera i poliamida, a uz balističku zaštitu trupa konstruiran je s ciljem udobnosti i olakšane slobode kretanja kao i smanjenom težinom

prsluka. S unutarnje strane prekriven je spužvom s ventilacijskom mrežicom debljine 6 mm što nudi dodatnu udobnost.



Slika 12. Balistička ploča razine IV sa specifikacijama

3.3.4. Ostali načini tretiranja rizika

Prema članku 47. Zakona o policiji policijski službenik mora imati, između ostalog, posebnu psihičku i tjelesnu zdravstvenu sposobnost te ispunjavati posebno propisanu razinu tjelesne motoričke sposobnosti. Zdravstvene komisije u ovlaštenim zdravstvenim ustanovama utvrđuju sposobnost sukladno mjerilima koje su propisane Pravilnikom i mjerilima i načinu utvrđivanja posebne psihičke i tjelesne zdravstvene sposobnosti za osobu koja se prima u policiju i policijskog službenika te o sastavu i načinu rada zdravstvenih komisija u ovlaštenim zdravstvenim ustanovama.

Zdravstvena sposobnost policijskih službenika utvrđuje se sistematskim kontrolnim pregledom na temelju pregleda i nalaza specijaliste medicine rada, laboratorijskog nalaza, EKG-a, pregleda ortoreterom, audiometrijskog nalaza, spirometrije, nalaza psihologa, pregleda i nalaza specijaliste neurologa i psihijatra te potvrde iz osobnog zdravstvenog kartona koju izdaje izabrani liječnik primarne zdravstvene zaštite. Mjerila su prilagođena prirodnom smanjenju funkcija u skladu sa životnom dobi i radnim stažom policijskog službenika.

Pripadnici specijalne i interventne policije, protueksplozijske zaštite te u ustrojstvenoj jedinici nadležnoj za posebne poslove sigurnosti spadaju u A kategoriju mjerila posebne psihičke i tjelesne zdravstvene sposobnosti osoba. Isti će na kontrolnim pregledima biti proglašeni nesposobnima za rad bez obzira na staž i životnu dob ako su utvrđene sljedeće bolesti i zdravstvena stanja: zarazne i parazitske bolesti, novotvorine, bolesti krvi i krvotvornog sustava, endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma, psihički poremećaji i poremećaji ponašanja, bolesti živčanog sustava, bolesti oka i adneksa, bolesti uha i mastoida, bolesti cirkulacijskog sustava, bolesti dišnog sustava, bolesti probavnog sustava, bolesti kože i potkožnog tkiva, bolesti mišićno-koštanog sustava i veziva, bolesti genito-urinarnog sustava i ostale bolesti i stanja. Što se psihologijske obrade tiče, postoje testovi posebnih sposobnosti (mehaničkog, specijalnog, perceptivnog faktora i test koji mjeri okulomotornu koordinaciju) te upitnici o strukturi ličnosti (multifazični, monofazični i grafomotorni i projekтивni testovi). Za policijske službenike specijalne i interventne policije rok za obavljanje sistematskog kontrolnog pregleda je 2 godine [16].

3.4. TAKTIKE POSTUPANJA POLICIJSKIH SLUŽBENIKA I RAD NA SIGURAN NAČIN

Osnovni ciljevi programa specijalističke obuke jesu educiranje policijskih službenika za taktiku postupanja gdje se na siguran način i uz što manju izloženost rizicima traži obavljanje zadanih zadaća, kao i sigurno rukovanje vatrenim oružjem. Sukladno pravilima struke i zakonskim osnovama, uporaba vatrenog oružja je najekstremnije sredstvo prisile, najteži zahvat što ga država poduzima prema pojedincu, stoga je nužno potrebno osposobiti policajce za sigurno i brzo rukovanje oružjem te postići razinu streljačke vještine koja će omogućiti postizanje pogodaka i pod teškim uvjetima, kakvi obično vladaju pri obavljanju službenih zadaća. Policajac, osim toga, treba biti osposobljen da svoje osobno oružje rabi primjereno uvjetima i samo kao krajnje sredstvo.

Taktike postupanja policijskih službenika interventnih i specijalnih jedinica unutar Ministarstva unutarnjih poslova razvijale su se godinama i usko pratile razvoj taktika postupanja najelitnijih svjetskih jedinica iz domene vojne i policijske taktike postupanja s naoružanim i nenaoružanim osobama. Ove taktike postupanja se smatraju među najzahtjevnijima oblicima modernih zadataka za pripadnike policije i zahtjevaju vrhunski obučeno osoblje od kojeg se očekuje da već posjeduje osnovne policijske, ali i vojne vještine. Najzahtjevnijim se smatraju zbog visoke razine fizičke ugroženosti, nepredvidljivog tijeka događaja, stvaranje konstantnog osjećaja nesigurnosti i izloženosti velikom broju ugroza i rizika. Ovi uvjeti rada zahtjevaju od djelatnika određene karakterne, psihičke i fizičke odlike, njihovo konstantno usavršavanje i napredovanje.

Posvećenost izvršavanju zadaća, smirenost pod stresnim situacijama, sposobnost selektivne primjene određene sile i policijskih ovlasti, samopouzdanje, poznavanje i pouzdanost u članove tima, opremu, tehnike i taktike samo su neki od ključnih dijelova mentalnog sklopa nužnog za kvalitetno obavljanje policijskog posla.

Cilj kompleksne obuke uporabe vatrenog oružja treba policijskim službenicima prenijeti saznanja o idućem:

- zakonskim osnovama i ograničenjima u situaciji uporabe službenog oružja,
- najkvalitetnijim taktičkim rješenjima prilikom uporabe službenog oružja,
- stanjima i okolnostima koje nastaju za vrijeme izvanrednih psiholoških opterećenja,
- neophodnom službenom i profesionalnom ponašanju u najkonfliktnijim situacijama i
- korelaciji psihofizičkih i streljačkih sposobnosti policijskih službenika [17].

Neki od načina provedbe obuke su na „suho“ , uporabom papirnatih meta sa simulacijskim sredstvima, bojnim streljivom i „borbom“ protiv igrajućih snaga uporabom simulacijskih sredstava. Ove se tehnike obuke usvajaju kroz strukturiran i organiziran ciklus obuke u obliku terenskog rada. Za održavanje postojeće razine uvježbanosti nužno je barem jednom tjedno uvježbavati rukovanje oružjem i postupke „na suho“. U protivnom pada razina uvježbanosti djelatnika. Naravno, zbog opsega posla i drugih zadaća teško je provoditi obuku u opsegu koji bi trebalo stoga se često primjenjuju alternativne metode, kao i improvizacija da bi se uz što manje rizika što više toga obavilo. Neke se tehnike uvijek primjenjuju i predstavljaju određenu osnovu rada s oružjem na siguran način.

Prije rukovanja oružjem svaki policijski službenik mora biti upoznat sa zlatnim pravilima rukovanja vatrenim oružjem:

- I. NIKADA NE DRŽATI PRST NA OKIDAČU
- II. SVAKO ORUŽJE TRETIRATI KAO DA JE NAPUNJENO
- III. NIKADA NE USMJERAVATI ORUŽJE U ONO U ŠTO NE MISLIMO PUCATI
- IV. BITI UVIJEK SIGURAN ŠTO JE META I ŠTO JE IZA NJE

Ocijensko gađanje provodi se generalno tri puta godišnje, odnosno kvartalno, no unatoč tome u prosjeku jednom mjesečno, a nekada i češće. Obuka se provodi iz preciznog gađanja, taktičkog gađanja, gađanja u paru, grupi itd., što prilagođava policijske službenike na naviku korištenja vatrene oružja i sigurnijeg i smirenijeg djelovanja u stresnim situacijama.

Od naoružanja se ne koristi samo kratko vatreno oružje na osobnom zaduženju (HS SF 4.5 9x19 mm), već i dugo naoružanje, VHS K-2 5,56X45 mm, Heckler & Koch G36 5,56X45 mm, Browning 12/70 mm, Steyr Manlicher SSG cal. 308 win (7,62 x 51 mm), što upućuje na raznolikost oružja kao i zahtjevnost educiranosti i specijalizacije policajaca i razine obučenosti.

Pažnja se stavlja na rad u grupi gdje je cilj na razini automatizma rukovati oružjem na siguran način, odnosno ne prelazeći vrhom cijevi preko tijela drugog policajca (pravilo lasera).

Temeljne tehnike koje se primjenjuju na obuci služe za savladavanje i usvajanje početne faze taktike postupanja. Važan koncept je rad oružjem na siguran način što podrazumijeva za početak

izbjegavanje opasnosti od neprijateljske vatre. Izbjegavanje neprijateljske vatre podrazumijeva sposobnost svih policijskih službenika specijalističkog tima da se kreću jedan do drugog i učinkovito djeluju po identificiranim prijetnjama u kompleksnom i zbijenom okruženju [18].

Vježbe kretanja podrazumijevaju sigurno kretanje u binomima (dva policijska službenika) ili u grupi (četvero policijskih službenika). Cilj je omogućiti učinkovito kretanje u raznovrsnim situacijama na temelju inicijative, zahtjeva zadaće i prikladnih odgovora na prijetnje. Osnovne vježbe su kretanja u poredcima (kolona, dijamant, vrsta), pokrivanje sektora (postoje sektori djelovanja: 12-naprijed, 3-desno, 9-lijevo i 6 iza, poput kazaljke na satu) na način da prvi uvijek pokriva sektor 12, drugi 3, treći 9 i posljednji 6, dok u slučaju rada u trojci, zadnji pokriva i 6 i 9. Prilikom vježbe pridaje se pažnja na korištenje svih vrsta ponuđenih zaklona, što manja izloženost napadaču, sigurno kretanje i prolazak pored vrata, prozora i drugih otvora od kuda može prijetiti opasnost. Sigurno kretanje uz i niz stepenice, prilazak objektu. Ovisno o smjeru djelovanja taj policijski službenik iz čijeg se smjera događa napad je praktički zaštita ostalima svojim tijelom (tzv. "body bunker"), tako da u slučaju nepovoljne situacije uvijek ostali imaju mogućnost reakcije kao i odvlačenja ranjenika. Sve su to samo djelići kompleksne obuke u kojoj ne smije biti pogreške jer one u stvarnoj situaciji mogu biti pogubne.

4. ZAKLJUČAK

U radu je provedena procjena rizika radnog mjesta policijskog službenika interventne policije. Pri tome su detaljno analizirane opasnosti, štetnosti i naponi pri radu policijskih službenika. Predstavljena su zaštitna sredstva, zaštitna oprema i taktike postupanja policijskih službenika.

Sve navedene mjere zaštite i zaštitna sredstva, počevši od osnovnih, poput kvalitetne i funkcionalne uniforme, pa sve do osobnog i posebnog vrsta naoružanja i balistike kao i stručno usavršavanje, tečajevi, edukacije i svakodnevna obuka doprinose sposobnosti specijalističkih postrojbi unutar MUP-a na kvalitetnu i pravovremenu reakciju prilikom terorističkih prijetnji, oružanih sukoba, narušavanja javnog reda i mira u većem obimu, nasilnih prosvjeda i pobuna, raznih teških kaznenih djela poput ubojstava i pljački, uhićenja, ali i pravovremenih i profesionalnih reakcija prilikom prirodnih katastrofa. To se moglo vidjeti za vrijeme potresa osiguravanjem i čišćenjem prometnica za lakše djelovanje hitnih službi, kao i upućivanjem i usmjeravanjem volontera te osiguravanjem mjesta događaja ili pak poplava unutar naše županije gdje se službenim plovilom evakuiralo stanovništvo pogođeno katastrofom, dostavljala hrana i lijekovi, ali i fizički pridonijelo izgradnjom zečjih nasipa i sl. Djelovanje unutar epidemije: ograničavanjem slobode kretanja kontrolnim punktovima za vrijeme epidemije SARS-COV-2 virusa i provjera valjanih propusnica, osiguravanje i organiziranje nesmetanog trgovinskog cestovnog prometa s ciljem sprečavanja nestanka osnovnih potrepština kao i ekonomskog kolapsa.

Specijalističke jedinice unutar policije osnovane su za rješavanje kriznih situacija za koje policijski službenici temeljne policije nisu osposobljeni ili ne ulaze u opis njihovih radnih odgovornosti. Povećanjem broja zahtjevnih službenih zadaća i različitih vrsta terorističkih prijetnji stvara se potreba da policijske organizacije osiguraju osoblju specijalnih taktičkih jedinica kontinuirani trening taktičke pripreme.

5. LITERATURA

- [1] Jozić, M., Sertić, H., Biletić, I., Jozić, J., Lauš, D. i Bošnjak, M. (2022). Procjena važnosti nekih elemenata specijalističke obuke mlađih i starijih pripadnika Interventne policije i njihova uloga u stresnim situacijama. U Milanović, L., Wertheimer V., Jukić, I. i Krakan, I. (ur.), Kondicijska priprema sportaša 2022 (str. 250-254). Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- [2] Narodne novine 112/14 i 129/19 Pravilnik o izradi procjene rizika, članak 5.
- [3] Narodne novine 112/14 i 129/19 Pravilnik o izradi procjene rizika, prilog 1, slika 3.
- [4] Kloman, H. F. (2000) Iconoclastic View of Risk. Risk Management Reports.
- [5] Kereta, J., (2021.), Upravljanje rizicima, Priručnik za studente, Veleučilište Baltazar, Zaprešić
- [6] Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava sisačko-moslavačka. Dostupno na: <https://sisacko-moslavacka-policija.gov.hr/o-nama/interventna-jedinica-policije/38013>
Pristupljeno dana 20.03.2024.
- [7] Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, Narodne novine 77/09, 92/14, 70/19,
- [8] Jozić, M. (2020). Razlike između pripadnika interventne i specijalne policije u morfološkim i motoričkim obilježjima i u uspješnosti gađanja vatrenim oružjem. (str. 9-13). Zagreb, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- [9] Uredba o vrstama naoružanja i opreme policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova, Narodne novine 42/2006.
- [10] Splendor tekstil, Brošura o proizvodu, Profesionalna obuća, Haix Ranger GSG9-S. Dostupno na: <https://splendor-tekstil.hr/proizvod/haix-ranger-gsg9-s-2-0> Pristupljeno dana 06.06.2024.
- [11] Šestan & Busch d.o.o., Internet brošura. Dostupno na: <https://sestan-busch.hr/zastitna-odijela/?lang=hr> Pristupljeno dana 06.06.2024.
- [12] Program stručnog usavršavanja (2023.), Knjiga 1, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo policije, Zapovjedništvo za intervencije
- [13] Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, pročišćeni tekst zakona, NN 76/09, 92/14, 70/19, na snazi od 01.08.2019.

- [14] Smolek, A. (2023.), Taktički štitovi i barijere, časopis Hrvatski Vojnik, broj 673, Samostalna služba za odnose s javnošću i izdavaštvo, Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, MORH, Zagreb.
- [15] Šestan & Busch d.o.o., Internet brošura. Dostupno na: <https://sestan-busch.hr/project/bk-ach-hc/?lang=hr> Pristupljeno dana 26.08.2024.
- [16] Pravilnik o mjerilima i načinu utvrđivanja posebne psihičke i tjelesne zdravstvene sposobnosti za osobu koja se prima u policiju i policijskog službenika te o sastavu i načinu rada zdravstvenih komisija u ovlaštenim zdravstvenim ustanovama, Narodne novine 113-2012/2442.
- [17] Gluščić, S., Veić, P. (2015). Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, udžbenik. Zagreb: MUP RH, Policijska akademija.
- [18] Klarić, M. (2022.) Borba u bliskim i urbanim prostorima (CQB/MOUT) za pripadnike specijalnih snaga, priručnik za obuku, MORH, Glavni stožer oružanih snaga RH

ŽIVOTOPIS:

OSOBNI PODACI:

Ime i prezime: Nenad Šakanović

Datum rođenja: 17.03.1989.

Mjesto rođenja: Sisak

Adresa: Drenačka 32, 44250 Petrinja

e-mail: nsakanov@gmail.com

OBRAZOVANJE:

1996. – 1997. - Osnovna škola Antuna Gustava Matoša, Zagreb

1997. – 1999. - Prva osnovna škola, Petrinja

1999. – 2003. - Osnovna škola Mato Lovrak, Petrinja

2003. – 2007. - Tehnička škola, Sisak

2008. – 2009. - Policijska škola Josip Jović, Zagreb

2020.- danas - Sveučilište u Zagrebu, Metalurški fakultet, preddiplomski sveučilišni studij Sigurnost, zdravlje na radu i radni okoliš

RADNO ISKUSTVO:

Zaposlen od 03.11.2009 u Ministarstvu unutarnjih poslova, Interventna jedinica policije Sisak, trenutačno raspoređen na radno mjesto policijskog službenika specijalističkog tima, osobnog zvanja policijski narednik.

OSTALO:

- vozačka dozvola B kategorije,
- dozvola B kategorije za upravljanje čamcima,
- B1 razina engleskog jezika,
- osnove njemačkog jezika,
- osnove rada na računalu, Word, Excel, Powerpoint.